

UTAM A SZEMIOTIKAI SZÖVEGTANHOZ

10. 1984 – 1985. Egy integratív szövegelmélet szemantikai aspektusai
elemzésének időszaka (II)

PETŐFI S. JÁNOS

Az Utam a szemiotikai szövegtanhoz című *Visszatekintés* előző (kilencedik) részében – amelynek címében az 1982 – 1983-as periódusjelzés helyett tévesen 1981 – 1982. periódusjelzés jelent meg – azoknak a munkáimnak a kommentálását kezdtem el, amelyek zöme a szövegelmélet szemantikai komponense kidolgozásánál figyelembe veendő aspektusok tárgyalásával foglalkoznak. Ebben a részben is ezt a tematikát folytatom.

Kutatási témáim osztályozó besorolásához itt is az eddigiekben használt (egy „H”-val jelzett tematikai egységgel kiegészített) keretet használok; a bibliográfia utalások alapjául változatlanul PETŐFI 1991.Ha/Ea szolgál.

A besorolásnál követett alapelv – mint korábban, itt is – a következő: (a) a kövéren szedett (zárójelbe nem tett) bibliográfiai utalás előfordulása azt a tematikus helyet jelzi, ahol a szóban forgó mű bemutatásra kerül, ami természetesen nem jelenti azt, hogy az így besorolt művek mindegyike ‘monotematikus’, azaz hogy csak azzal a témával foglalkozik, amelyikhez be lett sorolva; ezekre a tematikus helyekre másrészt a gyors tájékozódás megkönnyítése érdekében magában a bibliográfiában is történik utalás; (b) a kerek zárójelbe tett, kövéren szedett bibliográfiai utalások olyan műveket jeleznek, amelyek más nyelven (vagy más formában) is publikálásra kerültek az adott periódusban, aminek következtében (ismételt) tárgyalásukra nincs szükség; végül (c) a szögletes zárójelbe tett, kövéren szedett bibliográfiai utalások olyan műveket jeleznek, amelyek korábbi publikációknak az adott periódusban való (azonos vagy más nyelvű) újraközlései, aminek következtében tárgyalásukra már korábban sor került. A (b) és (c) pontba tartozó művek más művekkel való kapcsolatait mind a bibliográfiában mind a kommentárokból kereshetjük.

A: A SZÖVEGTAN TUDOMÁNYELMÉLETE:

A0: A szövegtani kutatásról általában

Petőfi: 1985.Gb, (1985.Ib)

A1: A szövegnyelvészet tudományelméletéhez

A2: Az általános (azaz nem csak nyelvészeti értelemben vett) szövegtan tudományelméletéhez

B: MODERN (SZÖVEG)NYELVÉSZET

C: SZÁMÍTÓGÉPES SZÖVEGTAN

D: LEXIKOLÓGIA – LEXIKOGRAFIA

Petőfi: 1984.Ea, 1985.Ea

E: A JELRENDSZEREK ÉS A JELRENDSZEREK HASZNÁLATÁNAK TUDOMÁNYA(I):

- E1:** Szemiotika
Petőfi: 1984.Fa
- E2:** Kommunikációelmélet
Petőfi: 1985.Gc
- F:** A (DOMINÁNSAN) VERBÁLIS SZÖVEGEK SZÖVEGTANA
- F0:** A (dominánsan) verbális szövegek tipológiája
- F1:** Az elmélet- (a modell-)alkotás általános kérdései
Hatakeyama – Petőfi – Sözer: 1984.Fa, (1985.Ea), Petőfi: 1984.Ha, 1985.Ha, 1985.Eb, 1985.Ec, (1985.Ia), Petőfi – Sözer 1985.Ea
- F2:** Az elmélet- (a modell-)alkotás speciális kérdései
Petőfi: 1984.Eb, 1984.Ga, (1984.Sa), 1985.Ga
- F3:** A verbális szövegek szövegtani interpretációja
F31: műalkotásoké
F32: nem műalkotásoké
- F4:** A multimediális, de dominánsan verbális szövegek szövegtani interpretációja
F41: műalkotásoké
F42: nem műalkotásoké
- F5:** Fordításelmélet – Fordításkritika
- G:** A NYELVEK NEM KÖZVETLEN ÉRTELMI HASZNÁLATA
- G1:** A nyelvek figuratív használata
Petőfi: [1984.Ia]
- G2:** Közvetett jelentés(ek) létrehozására irányuló szövegtani interpretáció
Petőfi: 1984.Ib
- H:** VISSZATEKINTÉS JELLEGŰ ÍRÁSOK
Danyi: 1984.Ha

A0: *Petőfi 1985.Gb* történeti, tematikus bibliográfiai áttekintés az Európában folyó szövegtani kutatásról.

Petőfi (1985.Ib) a *Petőfi 1985.Gb* olasz nyelvű változata, így külön ismertetésére nincs szükség.

D: *Petőfi 1984.Ea* a következő témákat tárgyalja: (1) A szójelentés aspektusai, Putnam erre vonatkozó nézeteinek kommentálása, egy új 'szemiotikai háromszög'-javaslat. (2) A lexikon, az enciklopédia és a szövegspecifikus ismeretrendszer megkülönböztetése. (3) Egy „lexikoncímszó” globális struktúrája és „reprezentációs nyelve”. (4) Egy szövegspecifikus „lexikoncímszó” struktúrája. (5) A 'lexikoncímszó'-fogalom meghatározásának lehetséges módjai.

Petőfi 1985.Ea a szójelentés szemiotikai aspektusainak rövid tárgyalása után egy grammatika alkotóelemét képező szótár (lexikon) címszó-összetevőinek felépítésével foglalkozik. Ezt követően Halliday és Hasan *Cohesion in English* című művére támaszkodva azt a kérdést tárgyalja, hogy milyen szerepet játszhat egy lexikon a szövegösszefüggőség megállapításában és a szöveginterpretáció végrehajtásában.

E1: *Petőfi 1984.Fa* a grammatikaelmélet néhány metateoretikus kérdésének vázlatos érintése után a konnexitás, kohézió, interpretálhatóság és koherencia fogalmakat elemzi, azok grammatikai és szövegtani funkciójára és jelentőségére rámutatva.

E2: *Petőfi 1985.Gc* a következő témákkal foglalkozik: (1) A szemiotikai szöveg-tannak – mint a szövegnyelvészet kiterjesztett tartományának – alapfogalmai (jel, jelentés, textualitás, interpretáció, interpretációmodell, az explikatív jelentésinterpretáció összetevő elemei, az általános ismeretek néhány alaptartománya). (2) Deduktív magyarázóeséma, 'ha – akkor' struktúrájú jelentésdefiníciók. (3) Egy részletesen kommentált példa az argumentatív értelmező interpretációra. (4) A szemiotikai textológia és a kommunikációoktatás kapcsolata.

F1: *Hatakeyama – Petőfi – Sözer 1984.Fa* a következő témákkal foglalkozik: (0) A multimediális szövegek lehetséges jelkomponensei. (1) Mondatlánc, megnyilatkozáslánc, szöveg és alkotóelemeik. (2) Interpretáció, interpretálhatóság. Szemiotikai háromszög(ek). Az elméleti jelentésinterpretáció alkotóelemei. Az interpretációk típusai. (3) A konnexitás fogalma és típusai. (4) A kohézió fogalma és típusai. (5) A koherencia fogalma és típusai. (6) Diszkontinuitás – diszkonnexitás, diszkohézió, diszkoherencia. (7) A kontinuitás és diszkontinuitás megnyilvánulási formái.

Hatakeyama – Petőfi – Sözer (1985.Ea) a *Hatakeyama – Petőfi – Sözer 1984.Fa* angol nyelvű változata, így külön ismertetésére nincs szükség.

Petőfi 1984.Ha bevezető részében – *Hatakeyama – Petőfi – Sözer 1984.Fa*-ra támaszkodva – olyan fogalmak tisztázásával foglalkozik, mint 'mondatlánc', 'megnyilatkozáslánc', 'konnexitás', 'kohézió', 'interpretálhatóság', 'koherencia'. Ezt követően szövegek makrokompozíciója szerkezetének hordozóit elemzi, vizsgálva e kompozíció különféle hierarchiaszintű egységeit. A befejező rész Örkény *Halhatatlanság* című egypercesének 'lineáris elrendezés'-variánsait mutatja be néhány metodológiai kommentár kíséretében.

Petőfi 1985.Ha Kosztolányi *Akarsz-e játszani* című versének szövegszerkezetét és jelentését elemzi. A vers jelentésének első megközelítéseként a vers 'kérdés'-szerkezetét vizsgálja. A teljes szövegszerkezet elemzését formai (grammatikai és verstani) vizsgálattal kezdi. Ezután tér rá a jelentéselemzésre, különbséget téve referenciális, értelmi és kommunikatív jelentés között. Ami ez utóbbit illeti, bemutatja valamennyi (hihetetlen nagy számú) olyan 'kommunikatív jelentés'-variánst, amely a vers rímszerkezetét megőrzi. A vers jelentésének második megközelítéseként azt vizsgálja, hogy a háromféle jelentés milyen konfigurációban vesz (vehet) részt a 'jelentésegész' létrehozásában.

Petőfi 1985.Eb egy 'kétfordulós' fiktív kerekasztal-beszélgetés formájában a szövegértés kérdéseivel foglalkozik, a szövegtan szemszögéből nézve azt. Az első fordulóban röviden vázolja a szemiotikai szövegtan erre vonatkozó felfogását, a második fordulóban reagál a többi 'résztvevő' nézeteire.

Petőfi 1985.Ec az első pontban az interpretáció lehetséges statikus és dinamikus „tárgyait” jellemzi, és az interpretációfolyamat lehetséges céljait kommentálja. A másodikban a jelentésalkotó interpretáció, a szöveg és az interpretátor közötti interakció kérdéseivel foglalkozik. A befejező rész néhány metodológiai kérdést tárgyal.

Petőfi (1985.Ia) a *Petőfi 1985.Ec* olasz nyelvű változata, így külön ismertetésére nincs szükség.

Petőfi – Sözer 1985.Ea a következő témákkal foglalkozik: (1) Szignifikáció, jel, interpretáció. A jelösszetevők értelmezésével kapcsolatban annak lehetőségét is elemzi, lehet-e az egyes összetevők 'idézése' számára speciális idézőjeleket bevezetni, az interpretációkkal kapcsolatban pedig részletesebben foglalkozik a strukturális és a procedurális

interpretáció altípusaival. (2) A *konstrukció, konstitúció és konfiguráció* fogalmának értelmezése: a konstitúció a verbális matéria szervezettsége, a konfiguráció egy tényállás-együttes, a konstrukció a kettő interpretatív egymáshoz rendeltségéé. A konstitúció aspektusaira egyrészt a textúra és a kompozíció, másrészt a kontinuitás (konnexitás és kohézió), valamint a teljesség terminusok utalnak. (3) A szövegkonstitúció, konnexitás, kohézió és teljesség fogalmak értelmezésének szemléltetése *A kis herceg XXIII.* fejezete részletes elemzése útján. (4) A szövegkutatás aktuális feladatai négy csoportjának rövid kommentálása.

F2: *Petőfi 1984.Eb* a deskriptív interpretáció fogalmának tisztázása, elemeinek bemutatása és kommentálása után azokat a hipotéziseket tárgyalja, amelyek az úgynevezett „világalkotó elemek” felhasználásával az interpretációként létrehozandó „világdarab”-ra vonatkozóan megfogalmazhatók. Az írás néhány metodológiai megjegyzéssel zárul.

Petőfi 1984.Ga a következő kérdéseket tárgyalja: (0) A szemiotikai háromszög értelmezése. (1) „Kifejezésfunkciók” a lexikonban, azok értelmezése és tipológiája. (2) A mondatjelentés értelmezése. (3) Lehetséges és tényleges kommunikatív aktusok és jelentésük. (4) Szövegek és jelentésük. Szövegösszefüggőség és koherencia.

Petőfi (1984.Sa) a *Petőfi 1984.Ga* spanyol nyelvű változata, így külön ismertetésére nincs szükség.

Petőfi 1985.Ga a következő témákkal foglalkozik: (1) Az elméleti szövegfeldolgozás alapelemei és a köztük fennálló relációk. (2) Rendszerspecifikus, szövegspecifikus és „interpretációmodell”-specifikus ismeretek. (3) A szójelentés reprezentációjának néhány aspektusa. (4) A lexikonnal és a lexikonon való operációk az explikatív interpretálás keretében. (5) Néhány alapvető metodológiai kérdés.

G1: *Petőfi [1984.Ia]* a *Petőfi 1983.Ea* olasz nyelvű változata, ismertetését lásd az Utam előző részében.

G2: *Petőfi 1984.Ib* első része a szignifikáció általános aspektusait tárgyalva, a következő témákkal foglalkozik: (1) A betű szerinti szignifikáció és szemiotikai háromszöggel való szemléltetése. (2) A nem betű szerinti (figuratív és szimbolikus) szignifikáció és szemiotikai háromszögekkel való szemléltetése. (3) Az interpretációfolyamat reprezentációja. Az írás második része Leopárdi XXXVII. Fragmentumának szövegét ismerteti, és különféle interpretációit kommentálja: (1) a deskriptív interpretációt mint intuitív recepciót, (2) a deskriptív interpretációt mint filológiai recepciót, (3) az explikatív interpretációt mint intuitív recepciót, (4) az explikatív interpretációt mint filológiai recepciót, valamint (5) az értékelő interpretáció néhány kérdését érinti.

H: *Danyi 1984.Ha* az első hosszabb magyar nyelven készült és publikált interjú velem. Danyi Magdolna, a beszélgetésünk tematikájában jártas interjúkészítő, kérdéseket tett fel a nyelvtudomány Chomsky utáni helyzetére, egy egységes jelentésemélet létrehozásának lehetőségére, a szövegelmélet jelentésemélet létrehozásában betölthető szerepére, elméleti koncepcióm módszertani alapjára és globális felépítésére, egy megfelelő lexikonrendszer elméleti koncepciómban játszott szerepére, koncepcióm és az irodalomtudomány lehetséges kapcsolatára, valamint a szövegtani kutatás általam elsődlegesnek tartott soron következő feladataira vonatkozóan. E kérdésekre az általam kívánt terjedelemben válaszolhattam, majd az interjút Danyi Magdolna kérésére rövid tematikus „ajánlott irodalom”-jegyzékkel zártuk.

Irodalomjegyzék 1984 – 1985

Az évekre bontott bibliográfia technikai felépítése a következő: (1) alfabetikus elrendezés; (2) azonos személy(ek) esetében előbb jönnek a szerzőként, azután a szerkesztőként létrehozott művek adatai; (3) egy-egy adott éven belül az adatok a következő nyelvi csoportosítás szerint vannak elrendezve (a betűkódok az angol elnevezések kezdőbetűi): magyar /= H/, angol /= E/, francia /= F/, német /= G/, olasz /= I/, spanyol /= S/; (4) egy-egy adott nyelven belül az ugyanabban az évben megjelent művek adatait a nyelvi kódot követő betűszimbólumok különítik el egymástól; (5) több bibliográfiai tételben előfordul a „pt”, illetőleg az „RTT” rövidítés, amely a „Papiere zur textlinguistik / Papers in textlinguistics”, illetőleg a „RESEARCH IN TEXT THEORY / UNTERSUCHUNGEN ZUR TEXTTHEORIE” című sorozatra utal; (6) a bibliográfiai tételek egy részét zárójelbe tett keresztutalás zárja, amely vagy nyelvi verzió(k)ra, vagy re- vagy prepublikációra utal.

HATAKEYAMA, Katsuhiko - János S. PETŐFI - Emel SÖZER:

- 1984.Fa *Texte, connexité, cohésion, cohérence* (= *Documents de Travail et pré-publications A/132-133-134*). Urbino, Centro Internazionale di Semiotica e di Linguistica. [F1]
- 1985.Ea Text, connexity, cohesion, coherence. In: *Text Connexity, Text Coherence. Aspects, Methods, Results* (= pt 49), ed. by Emel Sözer. Hamburg, Buske, 36-105. (English version of 1984.Fa) [F1]

PETŐFI, János S.:

- 1984.Ha Szövegkompozíció makro és mikro szinten. Metodológiai megjegyzések a kompozíció kohezív szerkezetének elemzéséhez. *Híd (Novi Sad)*, június, 856-873. [F1]
- 1984.Ea Some aspects of the structure of a lexicon entry. In: *SPIRITUS. IVE Colloquio Internazionale del Lessico Intellettuale Europeo, Roma, 7-9 gennaio 1983*, Atti a cura di Marta Fattori e Massimo Bianchi. Roma, Edizioni dell'Ateneo, 15-53. [D]
- 1984.Eb Hypotheses in the descriptive text interpretation. In: *Linguistica Testuale. Atti del XV Congresso Internazionale di Studi: Genova - Santa Margherita Ligure, 8-10 maggio 1981*, a cura di Lorenzo Coveri. Roma, Bulzoni, 19-29. [F3]
- 1984.Ga Ausdrucks-Funktionen, Sätze, kommunikative Akte, Texte. (Aspekte der Bedeutung und ihre Thematisierung im Rahmen einer Texttheorie). In: *Text - Textsorten - Semantik* (= pt 52), hg. von Annely Rothkegel und Barbara Sandig. Hamburg, Buske, 26-47. [F2]
- 1984.Fa Theorie semiotique vs. grammair(e)s. In: *Actes du XII/ Colloque International de Linguistique Fonctionnelle, Bologne, 2-7 juillet 1984*. publiés par GisPle Ducos et Sorin Stati. Padova, CLESP, 72-77. [F1]
- 1984.Ia Le metafore nella comunicazione quotidiana e nei testi scientifici, biblici e letterari. In: *Interpretazione e Simbolo. Atti del V Colloquio sulla Interpretazione, Macerata, 21-22 marzo 1983*, a cura di Giuseppe Galli. Torino, Marietti, 97-132. (Italian version of 1983.Ea) [G1]
- 1984.Ib Interpretazione di un testo e attribuzione di significati simbolici. Annotazioni al 'Frammento XXXVII' di Leopardi. In: *Interpretazione e Simbolo. Atti del V Colloquio sulla Interpretazione, Macerata, 21-22 marzo 1983*, a cura di Giuseppe Galli. Torino, Marietti, 133-154. [G2]
- 1984.Sa Funciones de expresión, oraciones, actos comunicativos, textos. (Aspectos del significado y de su tematización en la estructura de una teoría textual). In: *Estudios de Lingüística, Alicante, Universidad, NE 2*, 207-231. (Spanish version of 1984.Ga) [F2]

- 1985.Ha Szövegszerkezet és jelentés. Kosztolányi „Akarsz-e játszani?” című versének elemzése. *Híd (Novi Sad)*, október, 1313-1329. [F1]
- 1985.Ea Lexicon. In: *Handbook of Discourse Analysis, Vol. 2: Dimensions of Discourse*, ed. by Teun A. van Dijk. London, Academic Press, 87-101. [D]
- 1985.Eb Text comprehension, objects and processes, text theory. Semantic aspects of text processing. *Quaderni di Semantica VI*, 81-92 and 368-377. [F1]
- 1985.Ec Procedural aspects of text interpretation. Interaction between text and interpreter in the meaning-constitutive interpretation process. In: *Text Connexity, Text Coherence. Aspects, Methods, Results (= pt 49)*, ed. by Emel Sözer, Hamburg, Buske, 176-188. [F1]
- 1985.Ga Wissensstrukturen in der prozeduralen explikativen Textinterpretation. In: *Dynamik in der Bedeutungskonstitution (= pt 46)*, hg. von Burghard Rieger. Hamburg, Buske, 47-65. [F2]
- 1985.Gb Untersuchungen zur semiotischen Textologie in Europa. Eine historische, thematische und bibliographische Übersicht. *Finlance. The Finnish éournal of Language Learning and Language Teaching IV*, 1-30. [A0]
- 1985.Gc Aspekte der Textinterpretation. – Was kann die semiotische Textologie für den Kommunikationsunterricht leisten? *Finlance. The Finnish éournal of Language Learning and Language Teaching IV*, 31-61. [E2]
- 1985.Ia Aspetti prozedurali dell'interpretazione del testo. Interazione tra testo e interprete nel processo di costituzione del significato. In: *Interpretazione e Cambiamento. Atti del VI Colloquio sulla Interpretazione, Macerata, 9-10 aprile 1984*, a cura di Giuseppe Galli. Torino, Marietti, 81-98. (Italian version of 1985.Ec) [F1]
- 1985.Ib La ricerca sulla testologia semiotica in Europa. Una guida storica, tematica e bibliografica. *Studi Italiani di Linguistica Teorica ed Applicata XIV*, 371-400. (Italian version of 1985.Gb) [A0]

PETŐFI, János S. - Emel SÖZER:

- 1985.Ea Static and dynamic aspects of text constitutions. In: *Anales de Literatura Espanola*, Alicante, Universidad, N/ 4, 285-325. [F1]

*

DANYI Magdolna:

- 1984.Ha Nyelvészet, szöveg, interpretációelmélet. Interjú Petőfi S. Jánossal. *Híd (Novi Sad)*, január 62-90. [H]

Az „Utam” eddig megjelent többi részeihez lásd:

PETŐFI S. János:

- 1991.H/u1 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
1. 1961 – 1966. A matematikai-nyelvészeti orientáció időszaka. In: *Könyv Papp Ferencnek, szerk. Hunyadi László et alii*. Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem, 385-392.
- 1993.H/u2 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
2. 1967 – 1969. A nyelvi műalkotások egy nyelvészeti megalapozottságú strukturális interpretációelméletének körvonalazása felé. In: *Szemiotikai szövegtan 6. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (II)*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 205-218.

- 1995.H/u3 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
3. 1970 – 1971. Egy nyelvészeti megalapozású kotextuális szövegelmélet koncepciójának felvázolása. In: *Szemiotikai szövegtan 8. A verbális szövegek szemiotikai megközelítésének aspektusaihoz (III)*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 237-248.
- 1996.H/u4 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
4. 1972 – 1973. A kotextuális szövegelmélet tulajdonságai vizsgálatának időszaka (I). In: *Szemiotikai szövegtan 9. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (I.)*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 265-272.
- 1997.H/u5 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
5. 1974 – 1975. A kotextuális szövegelmélet tulajdonságai vizsgálatának időszaka (II). In: *Szemiotikai szövegtan 10. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (II.)*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 211-220.
- 1998.H/u6 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
6. 1976 – 1977. Egy szövegelmélet komponensét képező lexikon felépítése elemzésének időszaka. In: *Szemiotikai szövegtan 11. A szemiotikai szövegtani kutatás diszciplináris környezetéhez (III.)*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 273-283.
- 1999.H/u7 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
7. 1978 – 1979. Egy integratív formális szövegelmélet körvonalazásának időszaka (I). In: *Szemiotikai szövegtan 12. Szövegtani kutatás: témák, eredmények, feladatok (II.)*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYF Kiadó, 339-349.
- 2000.H/u8 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
8. 1980 – 1981. Egy integratív formális szövegelmélet körvonalazásának időszaka (II.) In: *Szemiotikai szövegtan 13.0. A szövegtani kutatás általános kérdései, 13.1. Szaknyelvi szövegek, 13.2. Tankönyvi szövegek*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYF Kiadó, 147-156.
- 2001.H/u9 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
9. 1982 – 1983. Egy integratív szövegelemélet szemantikai aspektusai elemzésének időszaka (I.) In: *Szemiotikai szövegtan 14.0. A szövegtani kutatás általános kérdései, 14.1. Kép és szöveg, 14.2. Kommunikáció a médiában*, szerk. Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYF Kiadó, 159-167.

-
- 1994.H/u12-13 Utam a szemiotikai szövegtanhoz:
12. 1988 – 1989. A multimediális irányultság kezdeti időszaka. 13. 1990 – 1991. A szemiotikai textológia koncepciójának végleges kialakítása felé. In: *Szemiotikai szövegtan 7. A multimediális kommunikátumok szemiotikai textológiai megközelítéséhez*, szerk.: Petőfi S. János, Békési Imre és Vass László. Szeged, JGYTF Kiadó, 157-174.